

- دادائیسیم

بنیان دادائیسیم (طغیانگری)

با آغاز جنگ جهانی اول اصطلاح هنرهای زیبا به شدت آسیب دید + در خلال این جنگ اما جنبش دادائیسیم شل گرفت + دادائیسیم جنبش نویسندگان و هنرمندان اوایل قرن بیستم بود که تمامی مکتب های قبل از خود را زیر سؤال برد + دادائیسیم زائیده **نومیدی**، اضطراب و **هرج و مرج** حاصل از جنگ جهانی اول است + زبان حال کسانی است به ثبت و دوام هیچ امری امید نداشتند و چیزی را در زندگی پابرجا و محکم نمی دیدند.

دادائیسیم طغیان علیه **هنر، اخلاق و جامعه** بود + هدف آن رهایی بشر از **یوغ عقل، منطق، زبان و هنر** است **استاندارد تدوین شده تمدنی** بود + **آشفته گی فکری، بدبینی، حس انتقام** سبب نوعی عصیان و سرکشی می شود.

مبنای دادائیسیم بر نفی است. نفی همه چیز و همه کس و همه روش ها (مخالفم. حتی با دادا هم مخالفم)

یعنی با هر آنچه که سازمان یافته و رسمی باشد مخالف است.

دادائیسیم همه چیز را به سخره می گرفت + این جنبش اگرچه ادبیات خاص خود را داشت، اما در واقع جریانی فلسفی استهزا آمیزی بود که به ستیز وضع زندگی بعد از جنگ و سردمداران پرمدعای ادبیات روز برخاسته بود.

دادائیسیم ها اعلام می کردند که تمامی باورهای اخلاقی، سیاسی و زیبایی شناسی با بروز جنگ از بین رفته است.

آنها در جامعه حامی هتاک و تخریب تمامی هنرهای زیبا محسوب می شدند.

نحوه شکل گیری دادائیسیم (طغیانگری)

در جنگ جهانی اول، شهر زوریخ در سوئیس تبدیل به یک شهر بی طرف در جنگ بود که فراری ها از جنگ به آن پناه می بردند + این فراری ها همگی قبلاً سوابق اعتراض، شورش، روشنفکری یا آناارشیست داشتند + در حالی که هنر درگیر ایسم های مختلف بود، تعدادی جوان مغرور و با اعتماد به نفس بالا جنبشی جدید را مطرح کردند + این جوانان بیست تا سی ساله در یک آجود فروشی (کاباره ولتر) این جنبش را دور هم خلق کردند + این آجود فروشی بعداً تبدیل به باشگاه هنرمندان و سالن تئاتر اصلی دادائیسیم ها شد + سال ۱۹۱۶ + دادائیسیم که جنبشی ادبی و هنری بود بعداً در گروه هایی مستقل در نیویورک، برلین و پاریس هم شکل گرفت.

بنیانگزاران دادائیسیم (طغیانگری)

تریستان تسارا، شاعری رومانیایی و سرخورده از فتوریسیم + ژان هارس هارپ، نقاش و مجسمه ساز آلمانی + ریچارد هولسنیک، نقاش کوبیست آلمانی + مارسل یانکو، نقاش و مجسمه ساز و سپس فیلم ساز معروف آلمانی + هوگو بال نخستین بازیگر و نمایشنامه نویس دادائیسیتی

نحوه تعیین نام دادا

واژه دادا به طور تصادفی از داخل یک فرهنگ لغت استخراج شد + بنابراین معنی آن نامعلوم است + برخی آن را از اصطلاحات زبان های کودکان دانسته اند + در روسی به معنی بله بله است + در آلمانی به معنی بلغور کودک است + در فرانسوی به معنی اسب چوبی اسباب بازی است + این واژه توسط تسارا و هولسنیک پیشنهاد شده است + گفته می شود تسارا فرهنگ لغت را برداشته و با چاقو تکه هایی از لابلای اوراق کتاب بریده و کنار هم گذاشته و به واژه دادا رسیده است.

بیانیه های دادا

اولین بیانیه دادائیسم در سال ۱۹۱۸ منتشر شد + در این بیانیه آنها دادئیسم را حقیقتی جدید دانستند + آنها اکسپرسیونیست ها در این بیانیه به مقاومت احساسی در برابر زمان متهم نمودند + آنها اعلام کردند برای بیرون کشیدن جامعه از بند ملی گرای (ناسیونالیسم) + مادی گرایی (ماتریالیسم) به دادائیسم روی آورده اند.

با این که آنها بیانیه های زیادی دادند اما؛

داشتن یک نظریه منسجم در هنر را رد می کردند و معتقد بودند که نظریه منسجم در هنر صرفا به حبسی فاقد حیات در کتابخانه منجر می شود.

تعریف دایره المعارف ها از دادائیسم؛

جنبشی ادبی و هنری با دامنه جهانی و خصلت های هیچ گرایانه که با تکیه بر استهزا و خرد ستیزی و تصادفی بودن اتفاقات، با قصد انهدام جامعه برای اعاده واقعیت اصیل از سال ۱۹۱۵ تا ۱۹۲۲ پا به عرصه وجود نهاد.

مارسل یانچو (از بنیانگذاران دادائیسم): هیچ دادائیستی خاطراتش را نخواهد نوشت. هر چه را تاریخ دادا نامیدند باور نکنید حتی اگر حقیقت داشته باشد. هیچ مورخی صلاحیت نوشتن تاریخ دادا را ندارد.

دادائیست ها در حالی که به غیر عملی بودن تعریف دادائیسم معتقد بودند اما مانفیسست های زیادی را ارائه دادند + اشتیاق آنها به مغلطه بازی و تناقض گویی و دست انداختن مردم و منتقدین هنر دلیل همین مهم بود.

تريستان تسارا (از بنیانگذاران دادائیسم): کسی که با مانفیسست دادا مخالف باشد، قطعاً دادائیست است + ما کلا با هر مانفیسستی مخالفیم + من با هر نظامی مخالفم. از همه نظام ها بهتر بی نظامی است + هنر یک فرآورده دارویی برای آدم های ناقص العقل است + به دادائیسم اعتماد نکنید. دادا همه چیز است. دادا به همه چیز شک دارد. اما داداهای واقعی با دادا مخالف اند + چیزی که ما به آن دادائیسم می گوئیم، یک جور حماقت است + دادا همان روحیه عرف ستیزی است که در همه اعصار، از موقعی که انسان وجود داشته است، بوده است.

تريستان تزارا مجله هایی را منتشر کرد و آثار دادائیستی را نشر داد + او اولین کتاب دادائیسم را نیز منتشر نمود + او از سال ۱۹۱۹ مرکز فعالیت خود را به پاریس (مهد هنر آن زمان) منتقل کرد + برخی از نقاشان و هنرمندان کوبیست نیز به انجمن او در فرانسه پیوستند + فرانسیس پیکابیا نقاش و شاعر اسپانیایی-آمریکایی نیز به پاریس آمد و مجله معروف و بین المللی ۲۹۱ را تا ۱۹۲۱ در اروپا و آمریکا منتشر نمود + او را عامل انتقال تفکر دادائیستی به آمریکا می دانند. پاپ آرت = نئو دادا (آمریکا)

دادائیست ها بیشتر یک نوع گرایش و رویکرد و تفکر بودند تا یک سبک خاص هنری.

ویژگی های هنر دادائیسمی (طغیانگری)

الف- تخریب   ب- رهایی و آزادی (عدم تعلق)   ج- ضمیرناخودآگاه   د- تصادفی و اتفاقی   ه- چرندیات بی معنی
و- استفاده از مواد حضر و آماده   ز- ضد بورژوا هنر   ح- پوچ گرا (نیبیلیست)   ط- کنایه آمیز

دادائیست ها بورژوازی هنر را عامل اصلی بروز هرج و مرج و آشوب و جنگ می دانستند.

با این حال نمی توانیم به طور مشخص ویژگی برای دادائیست ها در نظر بگیریم + تقریبا هر کدام از دادائیست ها شیوه خاص خود را دنبال می کردند.

افکار و تمسخر های ادبی هنری دادائیست ها مردم را عصبانی می کرد + آنها هیچ حرفی جز نفی و تمسخر نداشتند و راه و روشی خاص را نشان نمی دادند + اما همین روش آنها جامعه را به قیود خشک هنری و رفتاری آگاه کرد و سازنده عمل کرد.

مارسل دوشان + ترسیم مدادی روی نسخه چاپی + گذاشت ریش و سیبیل برای مونالیزا + این اثر را L.H.O.O.Q نامید که اگر پشت سر هم در زبان فرانسه تلفظ شود به معنی شهوت انگیز است

نسبت دادائیسم و فتوریسم

دادائیسم از این نظر که فتوریسم را عامل ناسیولیست گرایی و ایجاد جنگ می دانست، بی رخصانه نکوهش می کرد + اما چه دادائیسم و چه فتوریسم ضد سنت بودند + با این حال فتوریسم از شیوه پیشینیان (رنگ روغن + بوم های مستطیل شکل و ...) برای خلق هنر استفاده می کرد + اما دادائیست ها نه تنها این مفاهیم را هم قبول نداشتند، بلکه معتقد بودند باید این آثار تخریب هم گردند + از نظر تخریب آثار نیز با هم اشتراک نظر داشتند.

دادائیست ها تاثیر قابل ملاحظه به شکل گیری سوررئالیسم + پاپ آرت + آبستره اکسپرسیونیسم داشتند

عوامل ایجاد اثر هنری در دادائیسم

الف- برویتیسم (موسیقی پر سر و صدا)   ب- همزمانی   ج- تصادف
برویتیسم را از فتوریست ها و همزمانی را از کوبیست ها گرفته بودند + دادائیست ها این سه عامل را نیروهای منفی و ویرانگر می دانستند + در سایر سبک های پیش از این سعی می نمودند تصادف را مهار کنند + اما دادائیست ها تصادف را رها می گذاشتند.

مواد آماده برای خلق آثار دادائیستی

تمامی جنبش های هنری در تلاش برای ایجاد اثری موزه ای بودند + اساسا آنها با آفرینش هنری مخالف بودند + دادائیست ها به شدت مخالف این موضوع بودند و نمی خواستند اثری باقی بگذارند + با این حال بسیاری از آثار دادائیستی جز شاهکارهای هنری قرن بیستم در موزه ها ثبت شد.
بسیاری از آثار دادائیستی از طریق مواد حاضر و آماده به دست آمد + در این زمینه مارسل دوشان بیشترین عملکرد را دارد + او ابزار مصنوعی معمولی و رزومه را از محیط معمول خود جدا نمود و امضا کرده و به عنوان یک اثر هنری معرفی نمود + او با این کار می خواست ظریف کاری های سنتی و طبقه بندی آثار هنری را زیر سؤال ببرد + او از این طریق می خواست تعاریف و معیارهایی که برای یک اثر هنری بودن تعریف می شود را مجددا مورد قضاوت قرار داده و بگوید که این معیار ها هیچ گاه امری قطعی نیستند.

فواره (کاسه توالت امضا شده مارسل دوشان)

آنتی آرتیسم

از معروفترین نمایشگاه‌های آثار دادائیست‌ها، نمایشگاه کلن - ۱۹۲۰ بود + دادائیست‌ها در این نمایشگاه یک تابلو نقاشی را که به آن تبری وصل بود را به نمایش گذاشتند + از این نمایشگاه به بعد در مورد آنها واژه آنتی آرتیسم باب شده و به کار رفت + منتقدین و مردم عقیده داشتند که آنها مفهوم هنر را لکه دار نموده‌اند + بعد‌ها این واژه برای جنبش‌های آوانگارد هم استفاده شد + با این حال این جنبش‌ها بعد از مدتی خود به عنوان سبکی در هنر پذیرفته شدند.

سرانجام دادئیست‌ها

در سال ۱۹۲۲ فعالیت این جنبش رسماً تمام شده اعلام شد + پیکابیا با همان سرعتی که به پاریس آمده بود به آمریکا برگشت + بسیاری از دادئیست‌ها به سور رئالیسم روی آوردند + تریستان تسارا که تئورسین دادا بود، خیلی سعی کرد دادا را زنده نگه دارد اما در نهایت جذب سوررئالیست‌ها شد + مارسل دوشان کلا نقاشی و خلق هنر را کنار گذاشت و تا آخر عمر به شطرنج پرداخت

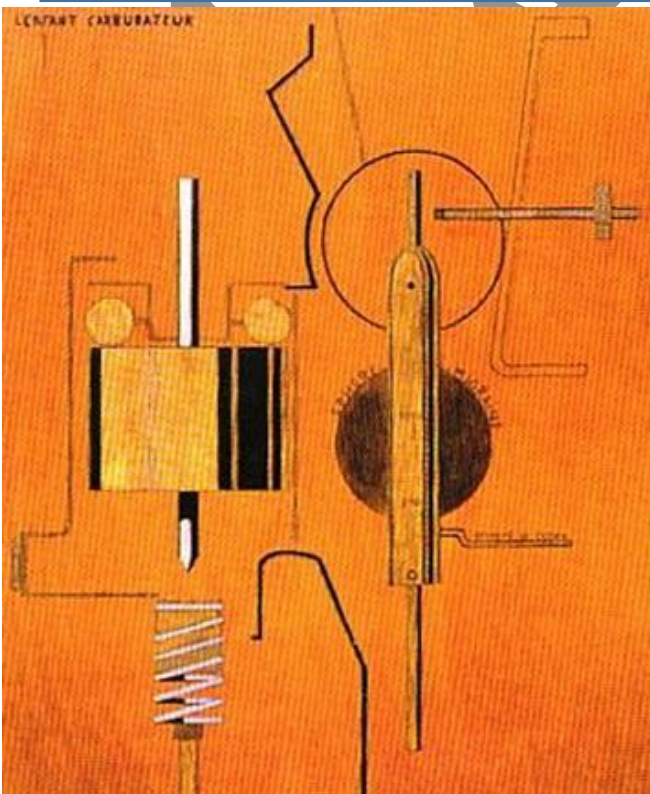
کورت شوپترس + زنی در حال عرق کردن + ۱۹۲۰ + شوپترس ده‌ها شیوه کار کلاژ به شیوه تصویر روبرو دارد + او این شیوه را اصطلاحاً مرتس نامید و آنها را با شماره نامگذاری کرد + بنابراین این اثر علاوه بر نام زنی در حال عرق کردن به نام مرتس ۱۶۳ نیز خوانده می‌شود + او با سر هم بندی کرن خورده روزنامه‌ها و بلیط تراموا و بسته‌های پستی یا تمبر چنین کلاژهایی را ثبت می‌کرد + او با این شیوه به دنبال این بود که قراردادها و رسوم عرف جامعه هنری برای ایجاد یک اثر هنری را بشکند.

کاربراتور بچه + فرانسیس پیکابیا + ۱۹۱۹ + یک کاربراتور ماشین مسابقه‌ای + آن را شبیه سازی به اندام تناسلی مرد و زن نموده است + به دنبال بیان پوچی زندگی صنعتی است + و تولد بچه و زندگی را بی ارزش و هدف نشان می‌دهد + دنیایی که بدون فکر مانند یک ماشین کار می‌کند و بچه نیز در آن به صورت مکانیکی و بدون فکر ساخته می‌شود

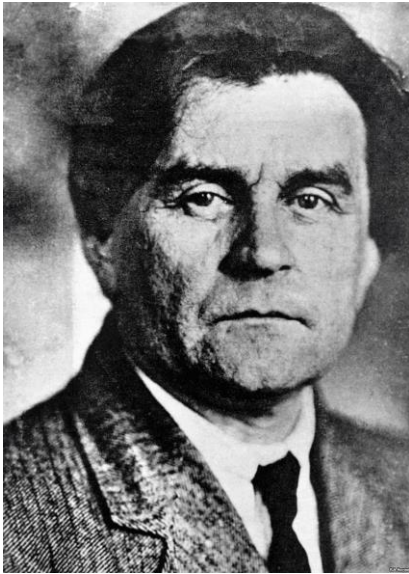
خورشید

کوچک + هانا هارش + از آثار دادائیست‌های آمریکایی + به استهزا گرفتن در این اثر کاملاً مشهود است.

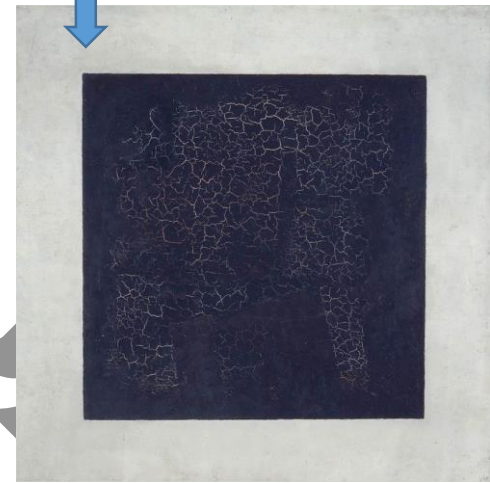

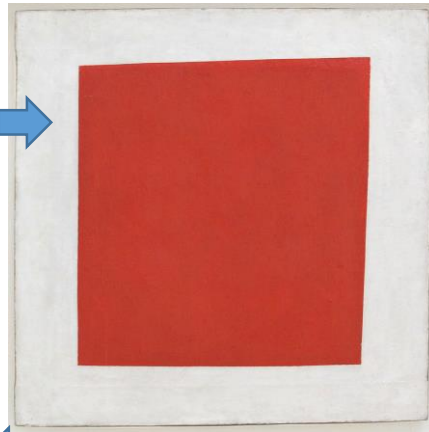
سوپره ماتیسسم (والاگرایبی)

هنرمند روسی، کازمیر مالویچ، این جنبش را به وجود آورد + او از طرفداران کوبیسم بود + طراح، نقاش، مجسمه‌ساز و نظریه‌پرداز + ۱۸۷۹ تا ۱۹۳۵ + در ۱۹۱۵ اولین اثر سوپره ماتیسسمی خود را در مسکو ارائه کرد + این اثر **مربع سیاه** نام داشت + مربع سیاه رنگی بود که روی یک زمینه سفید نقاشی شده بود + ملویچ بعد ها چهار نمونه دیگر نیز از این اثر بین سال های ۱۹۲۰ تا ۱۹۳۰ نیز کشید + از مربع سیاه به نقطه صفر نقاشی نام می برند + او با این اثر به دنبال تفسیر چیستی هنر بود.

شیوه ملویچ از کوبیسم اقتباس شد.
او پیش از ورود به سوپره ماتیسسم یک

مربع سرخ

یکی از چهار اثری که بعدا مالویچ براساس مربع سیاه خلق کرد + ۱۹۲۸ + موزه ملی روسیه

نقاش کوبیسم بود و آثار شاخصی نیز در این سبک دارد

پرتره میخائیل ماتیوشین + از معروفترین فتوریست های روسیه + او نظریه ای در فتوریسم دارد مبنی بر این که از هر دو چشم و به طور مجزا و مستقل، برای دیدن دنیای اطراف باید استفاده کرد + او عقایدش را در مقاله ای با عنوان تجربیات یک هنرمند درباره فضایی نو شرح داده است + پرتره ملویچ براساس همین نظریه خلق شده است.

عقاید کازمیر مالویچ

او در کتابی که با اساتید مدرسه باهاوس با عنوان دنیای غیر واقعی نوشت به تعریف سوپره ماتیسسم پرداخت + او سوپره ماتیسسم را برتری احساس محض در هنر خلاق نامید + او تحت تاثیر عقاید امانوئل کانت، فیلسوف آلمانی قرن هجدهم است + کانت کتابی با عنوان نقد عقل محض دارد (سال ۱۷۸۱) که در آن به تعریف چنین مفاهیمی می پردازد + ملویچ در کتاب خود بیان می کند که هنرمند باید در مواجهه با پدیده های بصری دنیا بی تفاوت باشد + آنچه برای او باید اهمیت داشته باشد فقط احساس است + این احساس او باید کاملا مجزا از دنیای اطراف و محیطش باشد + سوپره ماتیسسم تعاریف سنتی هنر را به نفع روح معنوی هنر کنار گذاشت.

مالویچ معتقد بود در یک جامعه سوسیالیستی هنر و صنعت همیشه با همدیگر همیشه در تضاد هستند و نباید مشابه هم باشند.

مثلا ما نباید چیزی به نام فرش ماشینی داشته باشیم + آن باید یک چیز دیگر باشد + بنیاد فرح پهلوی

چگونگی رسیدن به سوپره ماتیسسم توسط مالویچ

مالویچ روی پروژه های تئاتر و اپرا کار می کرد + مطالعات زیادی در زمینه ارتباط بین صدا و معنی صدا انجام داد + او این تجربیات را به نقاشی منتقل کرد و به ارتباط بین صدای اشکال و رنگ آنها و معنی این صدا ها پرداخت و به سوپره ماتیسسم رسید.

روح هنر فقط با انتزاع خالص قابل نمایش است و انتزاع خاص جز نمایش هندسی ساده اشکال نیست

سوپره ماتیسسم به طرز استادانه ای بازنمایی عینی محیط را کنار می نهد تا به تعالی هنر نامستور دست یابد. سپس زندگی را از پس این منشور نگاه کرده و به احساس هنری دست می یابد

هندسه و رنگ در هنر سوپره ماتیسسم

آثار سوپره ماتیسسم هندسی و عمدتاً فاقد رنگ هستند + هندسه سوپره ماتیسسم ناب ترین حالت انتزاع و شامل مستطیل، دایره، مثلث و مربع و طیف محدودی از رنگ ها بودند + این اشکال هندسی به صورت معلق در فضا قرار می گرفتند + گاهی همدیگر را قطع می کردند + گاهی نیز در بین آنها خطوطی مشاهده می شود + با این حال او کمی بعد رویکرد خود را تعدیل و برخی از رنگ های ملایم تر (خفیف تر) و شکل های بیضوی را نیز در آثارش به کار برد.

ترکیب بندی والاگرایانه + ۱۹۱۶ + کازیمیر مالویچ + به تعداد محدود رنگ ها دقت شود + این اثر سوپره ماتیسسمی یکی از پر تعداد ترین رنگ ا را شامل می شود.

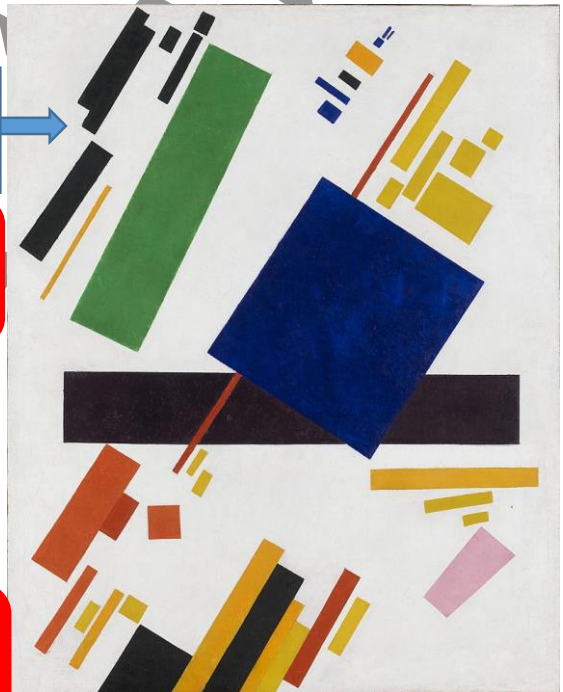
ویژگی های هنر سوپره ماتیسسم

الف- انتزاع هندسی   ب- تک رنگی   ج- خلوص   د- معلق بودن در فضا

موضوعات نقاشی سوپره ماتیسسم

در نقاشی های مالویچ هیچ نشانه ای از جهان واقعی وجود ندارد + نقاشی های سوپره ماتیسسم روایت یا نظریه اجتماعی ندارند + سوپره ماتیسسم هیچ ژانر سنتی (طبیعت بی جان یا منظره سازی) را مقدس نشمرده و به آن حمله می کند

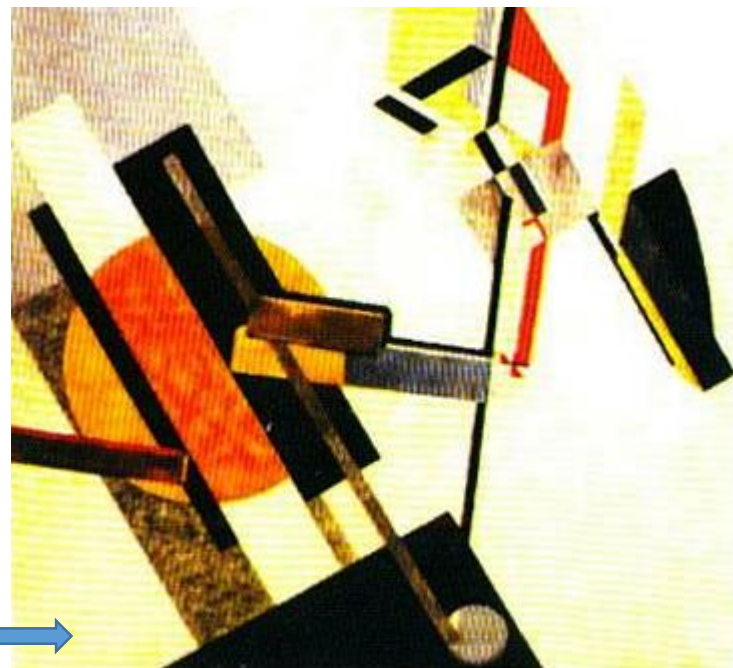
بنابراین بیننده این آزادی را پیدا می کند که فقط براساس احساسات خود با این نقاشی روبرو شود و به آن بیندیشد.

مالویچ این احساس بیننده را به رئالیسم نوین می نامد.

سرانجام سوپره ماتیسسم

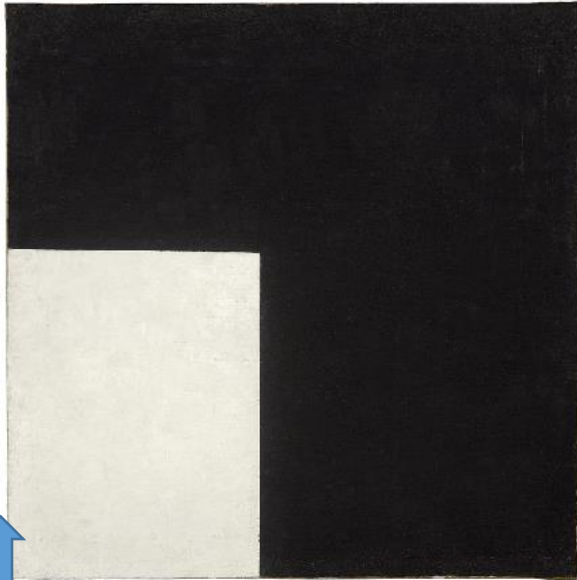
تقلیل نقاشی به بیان ناب هندسی برپایه شکل های اصلی منجر به اضمحلال سریع سوپره ماتیسسم در مقام یک سبک هنری شد + مالویچ برای جلوگیری از این اضمحلال سعی کرد رنگ و ترکیب بندی را پیچیده تر کند + به نوعی سوپره ماتیسسم در برابر صنعت و سیاست کمی کوتاه آمد + با این حال سوپره ماتیسسم نتوانست دوام و حیات بیابد + اما مجدداً در دنیای پست مدرن و در سال های ۱۹۶۰ زمانی که یک بار دیگر این آثار کازیمیر مالویچ در آمستردام و استکهلم نمایش داده شد، مجدداً علاقه به این آثار بوجود آمد.

۱۹۲۲ + پرون ۱۹ + ال لیسیتزکی + فرم های پیچیده تر سوپره ماتیسسم + چنین ساختاری در سوپره ماتیسسم تبادل نقاشی در معماری نامیده شد.

سفید بر سفید + کازیمیر مالویچ + ۱۹۱۸ (یک سال
 پس از انقلاب اکتبر) + مشهورترین اثر سوپره
 ماتیسمی + کاملاً هندسی + مربع معلق + تک رنگ +
 نوعی حرکت را هم نشان می دهد (بواسطه کج بودن
 مربع داخلی و قرار گیری مربع کج روی مربعی دیگر)

سیاه و سفید + اثر کازیمیر مالویچ + ۱۹۱۸ + موزه ملی استکهلم + از جمله آثاری که بعداً در سال ۱۹۶۰ در سوئد به نمایش گذاشته شد.

دو شاخه هنر انتزاعی در دنیای مدرن را دو هنرمند روسی الاصل و هر دو نیز تحت تاثیر مسائل معنوی و درون یابی های انسانی رقم زدند

سوپره ماتیسیم کازیمیر مالویچ

+

اکسپرسیونیسم انتزاعی واسیلی کاندینسکی

در دست ساخت + ۱۹۱۶ + کازیمیر مالویچ

